

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4.
 Telefon Aut. 174—24.
 A budapesti unitárius egyházközség
 hivatalos lapja.

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára
egy évre . . . . . 4 pengő
 Az előfizetési díjak a lelkeszi hivatal
 címére küldendők.

Főszerkesztő **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő **JANCSI LÁSZLÓ**

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 34—1930.

MEGHIVÓ.

A budapesti unitárius egyházközség keblai tanácsa f. évi március hó 3-án délután fél 6 órakor tartja negyedévi rendes ülését a Tanácssteremben, amelyre k. tanácsos atyánkfiait tisztelettel és szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1930. február hó 12-én.

DR. KOZMA JENŐ s. k.
 gondnok

JÓZAN MIKLÓS s. k.
 lelkesz

Tárgysorozat: 1. Az 1929. évi számadás tárgyalása,
 2. Jelentések.
 3. Indítványok.

NB. Február 17-én, délután 4 órakor a Számvizsgálóbizottság,
 Február 24-én, délután 5 órakor a Gazdasági Bizottság.
 Február 25-én délután 5 órakor a Szórványbizottság.
 Február 26-án délután 5 órakor a Hit- és Nevelésügyi bizottság
 tartja ülését a lelkeszi irodában.

Istentiszteletek sorrendje

1. A Koháry-utcai templomban szolgál:

Febuár 16-án, délelőtt 11 órakor:
BARABÁS ISTVÁN.

Febuár 23-án, délelőtt 11 órakor:
JÓZAN MIKLÓS.

Március 2-án
BARABÁS ISTVÁN.

2. A Rákos-utcai kápolnában szolgál:

Febuár 16-án, délelőtt 10 órakor:
DR. CSIKI GÁBOR.

Febuár 23-án, délelőtt 10 órakor:
Pestszentlőrincen PETHÓ ISTVÁN.

A második parancsolat.

Amikor Isten örökkévaló parancsolatait kiadja az ember számára, első szava a nagy figyelmeztetés: *Én vagyok, a Te Urad, vagyok.* Engem soha ki nem hagyhatsz terveidből, számításaidból s nekem, mindenek felett nekem tartozol felelősséggel. Ezt az első intelmet nyomon követi a második, mely az Örökkévalóval szemben való helyes magatartásnak útját jelöli meg. „Ne csinálj magadnak faragott képet — Ne imádd és ne tiszteld azokat.” Az első isteni intelem az, hogy földi ember számára nincs fontosabb kérdés, mint Isten, az Örökkévaló, a második arra figyelmeztet, hogy Istent az Ő lényének megfelelően, lélekben és igazságban kell tisztelnünk. Egy nagy veszedelemtől óv ez isteni szó, egy súlyos kísértéstől, mely minden időben megpróbálta az embert.

Ez az isteni szó arra figyelmeztet, hogy ne mi emberek próbáljuk kitalálni, megalkotni magunknak Isten képét, hanem igyekezzünk megismerni s meghódolni Isten előtt úgy, ahogyan Ő magát számunkra kijelentette. Dehát lehetséges ez? Eljuthatunk-e és miképpen az Isten helyes megismerésére? Megmutatja-e nekünk valaki, hogy kicsoda az Isten és mit kíván tőlünk az Isten? Ha magunk nem alkothatunk, sőt nem is szabad képet alkossunk Istenről, ki mutatja meg nekünk az Atyát, az Istent? Mit felelünk e kérdésre? A magunk okoskodása és téveteg utmutatása helyett oda mutatunk Isten legszentebb kijelentésének, a Szentírásnak ígéire, Istent kereső

lelki viaskodásunkban annyit tusakodtunk, annyi tévedésbe és csalódásba sodródtunk, hogy ideje lenne egészen reábiznunk magunkat Arra, aki évezredek át zengő szóval mondja nekünk is: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, ha nem énáltalalam.” (János XIV. 6). Ezen az uton ezrek és ezrek találták meg a lelki felemelkedésnek útját. Ne magunk akarjunk csinálni magunknak Istent, hanem hódoljunk meg Az előtt, aki mellénk szegődik, megfogja kezünket és azt igéri nekünk, hogy Isten igazi megismerésére elvezérel bennünket. Az első parancsolatban Isten azt mondja az embernek: *Én vagyok*. Jézus pedig erre tanítja az embert: Te pedig, mikor Isten megszólítására felelsz és imádságodban Őhöz fordulsz, így imádkozzál: *Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben*. És az ember, aki meghajolt Isten előtt és reábizta magát Krisztus vezetésére boldog és diadalmas szívvel, örvendező önátadással felelt: *Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában*. Isten megismerésének, tisztelésének, az Örökkévaló parancsolatai helyes teljesítésének bizonyára ez az egyedül helyes útja. Ha teljesíteni akarjuk Isten törvényeit, akkor legalább is meg kell próbálnunk elindulnunk ezen az uton. Az Apostol hitével kell elindulnunk, mely nem kétségeskedik afelől, hogy Isten az, aki munkálja bennünk mind az akaratot, mind a véghezvitelt jó kedvéből.

Az Értesítő olvasóihoz!

A budapesti unitárius egyházközség közgyűlése 1929 dec. 15-én tartott ülésen az Értesítő alakját megváltoztatta. Ezután az Unitárius Közlöny formájában jelenik meg havonta kétszer.

A sok hátralékra való tekintettel azt a határozatot hozta, hogy 1930 április 1-től kezdve az Értesítőt csak azoknak részére küldi meg, akik addig hátralékaikat rendezik és továbbra is előfizetnek. Akik nem tudnak előfizetni, de az Értesítőt mégis jártni akarják, sziveskedjenek a szerkesztőséget levelezőlapon értesíteni és ingyen példányokat kérni.

Hallgasson-e az asszony

a gyülekezetben? Pál apostol és vele sokan még ma is azt tartják — hallgasson! De napról-napra gyarapodik azoknak száma, akik azt mondják — ne hallgasson! sőt vegye ki a részét minden téren

a munkából. Ugy igaz az, hogy a nők tevékenységét eddig is szívesen látták mindenek az eklézsia körül. Törvényeink azonban csak két esetben adnak jogot a szólásra. Abban az esetben, ha özvegyekre jut vagy önálló. Szólási joga az özvegynek is csak a közgyűlésben volt és van. Választáskor. De már presbíter vagy éppen kurátor nem lehetett nő, a Biblia kifejezése szerint — az asszony.

Most ezt a helyzetet is megváltoztatta a parancsoló szükség, amely *egy* asszonyt — még nem *az* asszonyt — egyenesen a gondnoki székbe ültetett. Erről az eseményről az Unitárius Közlöny f. évi február havi száma így számol be olvasóinak:

A Medgyesi leány-egyházközségünk f. évi január 26-án közgyűlést tartott a hivek nagy számának jelenlétében. Külön is kiemelendő, hogy a megürült gondnoki tisztségre a közgyűlés egyhangúlag *Guman Jenőné* úrnőt, a medgyesi gázgyár igazgatójának nejét választotta meg. Mint egyházunk első női gondnokát, de meg mint családi hagyományai révén is buzgó és lelkes hittestvérünket igaz szeretettel köszöntjük lapunk részéről is s Istennek áldását kérjük számára munkakörének hivatásos betöltésében."

A Közlöny köszöntőjéhez mi is atyafiságos örömmel csatlakozunk és hangot adunk abbeli óhajításunknak, hogy bárcsak minél több helyen láthatnók a nőket a gyülekezet kormányzó testületében — minél nagyobb számban! Pál apostol kora óta nagyot fordult a világ és forgásában olyan helyzetek adódtak, amikről minden élni-akaró egyháznak tudomást kell vennie.

Közelebbről a debreceni 70 ezer lelket számláló református egyház nyitott ajtót a nőknek. *Vasárnap* c. gyülekezeti lapja szerint a hatalmas eklézsiát 10 egyház részre osztják fel, egy-egy rész élére 60-60 tagu tanácsot állítanak. Tanácstagok nők is lehetnek.

Bizony-bizony mozog a föld!

H I R E K

A Dávid Ferenc Egylet január havi vallásos estjén dr. Geley József szegedi egyetemi tanár atyánkfia tartott előadást az öröklés néhány kérdéséről. A műsor befejeztével adta át a T. E. Sz. elnöksége a szövetség keresztjét Józán Miklós püspök helyettes és dr.

Csiki Gábor missziói lelkész atyafiainak társadalmi munkásságuk jutalmazásaként. Estély után tea volt.

Gyallay Pap Domonkos atyánkfiát, Kolozsvári főgimnáziumunk egykori tanárát, aki most „*Pásztortűz és Magyar Nép*” című ujságokat szerkeszti Kolozsvárott, a Kisfaludy Társaság február 4-én tartott közgyűlésén tagjai sorába választotta. A már régen megszolgált kitüntetéshez jó szívvvel gratulálunk Gyallay atyánkfiának.

A Magyar Luther-Társaság február 7-én ünnepi diszülést tartott az egyetemes egyház székházának disztermében. A 9 pontból álló programmon szerepelt Szabolcska Mihály tiszteleti taggá avatása és felolvasása és R. Kiss István egyetemi tanár előadása Bethlen Gáborról és az egyházi rend közjogi helyzetéről. A szépen sikerült diszülésen egyházunk is képviseltette magát.

Tordai Ereős Borbély György főgimnáziumi ny. tanár atyánkfiának fáradt testét f. hó 10-én adták át Zalaegerszeg város társadalmának igaz részvéte mellett az édes anyaföldnek. Messze a bálványozásig szeretett Erdélytől, amelyért annyit küzdött és harcolt. A fanatikus székely magyarok közül való volt, aki fajtáját tartotta a legelsőnek és a legjobbnak. Tanári működésén felül ujságíró is volt. Alapítója és éveken át szerkesztője a zalaegerszegi „*Magyar Paizs*” című ujságnak. Kiváló sportférfiu, jó tollu író, becsületes magyar és holtáig lelkes és hű unitárius. Talán legutolsó cikke volt az, ami a *Magyar Vallásról* az *Értesítő* jan. 15-i számában jelent meg. Megilletődött szívvvel állunk meg koporsója fölött és tiszta érzésekkel áldjuk lángoló lelkü magyar testvérünk kedves emlékét. A boldogultat felesége, 7 gyermeke, 2 testvére kiterjedt rokonsága gyászolja. A gyászolók sorában áll egyházunk is és minden jó magyar ember, akinek fáj a jók, a nemesek, a meg nem alkuvó magyarok elmulása. Nyugodjék békességben. Fájószívü szeretteinek adjon a jó Isten vigasztalást!

Kökösi Sigmund Károly presbiter atyánkfia február 2-án hirtelen elhunyt. Temetése február 4-én volt a Gyáli-uti katonai kórház halottas házából a Rákoskereszturi temetőben. Ősi unitárius család egyházszerető sarja volt, aki vallásáért és egyházáért nagy szeretettel dolgozott. Halálát felesége, két fia, kiterjedt rokonsága és egyházunk gyászolja. Pihenjen csendesen!

Az Unitárius Egyház Kolozsvárott Str. Berde 1. (Berde-u. 1.) szám alatt iratterjesztő irodát nyitott. Aki az unitárius iratok után érdeklődik, a fenti helyen megveheti az unitárius könyveket és füzeteket. Eddig 63 füzet és könyv jelent meg hazai és külföldi íróktól. Megemlítjük itt, hogy az unitárius iratokat rövid időn belül Budapesten is meg lehet szerezni az egyik könyvkereskedésben — ha valami közbe nem jön.

Uj püspöki titkár. Ürmösi József lelkipásztor atyánkfia, aki Homorószentpálon huszonöt éven át szolgált, a napokban bucsuzott el gyülekezetétől. Ürmösi az ismét visszaállított püspöki titkári állást foglalja el Kolozsvárott.

Torockón az új lelkipásztor, Benczédi Domokos, január 19-én foglalta el új állását.

Adomány. Csákány Dávidné úrasszony a Perczelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület könyvtárának az Uj Idők 1929. évi számait adományozta. Köszönettel nyugtázzuk és rendeltetési helyére juttatjuk.

Halottaink. Kökösi Sigmond Károly február 2-án 58 éves, Fekete Gyula Ujfehértó febr. 6-án, Borbély György Zalaegerszeg febr. 10-én 70 éves, a boldogabb hazába költöztek. Pihenjenek békeességben!

A Dávid Ferenc filléralapra adakoztak: Bozóky Emil 600 fill., Faluvégi Áron, Jakab József 500—500 fill., Dr. Kozma György 520 fill., Létay Gyula 400 fill., Székely Mózes 200 fill., Jancsi László 500 fill., Dr. Sükösd Jenőné 600 fill., Dr. Péterfy Gyula Dr. Tóth József 400—400 fill., Dr. Sándor Balázs 366 fill., Antonya János 1000 fill., Gothárd Lajos 365 fill., Dimény Károly 510 fill., Dr. Balázs Ferenc, Ujvári László 400—400 fill., Somlyay Árpád 100 fill., Mátéffy Domokos 500 fill. Eddigi gyűjtésünk 130,179 fill.

„Énekes könyvet az ifjuságnak“ mozgalom céljaira egy-egy énekeskönyvet ajándékozott: Faluvégi Áron 2 énekeskönyv ára 5 P., Péterfy Gyula 2 drb. énekeskönyv, ára 5 Pengő, Fekete Zoltán 1 drb. énekeskönyv és Tiboldy Béla 5 P., Dr. Jakab Zoltán 2 drb. 5 Pengő, Kiss János és Dr. Mahler Sándor 2·50—2·50 Pengő, Ürmösy Sándor, Botár János, özv. Lipkay Arthurné, Kovács József 2·50—2·50 P.

Köszönettel nyugtázzuk.

Dr. Boros György Dr. Brassai Sámuel Élete c. munkája kapható a Studium könyvkereskedésben, Múzeum-körút. A könyv ára 14 Pengő.

Kérelem könyvbarátainkhoz. Egyházunk könyvtárának rendezését megkezdettük. Amint látszik igen sok könyv, folyóirat és ujság van, amelyekből egyes számok, illetve évfolyamok vagy kötetek hiányoznak. Azzal a szerény kéréssel fordulunk tehát szeretett könyvbarátainkhoz, hogy sziveskedjenek nélkülözhető könyv-, folyóirat és lappéldányaitkat egyházunk könyvtárába beküldeni akár ajándék, akár örökletét vagy cserekeppen, hogy lehetőleg kiegészíthessük hiányos példányainkat. Tehát bármiféle könyvet, ujságot, folyóiratot vagy kéziratot hálás köszönettel fogad könyvtára részére és az adakozó kívánságára duplum példányából szívesen viszonzza az adományt, a Budapesti Unitárius Egyházközség (V. Koháry-u. 4. sz.)

László Gyula, könyvtáros

Előfizetőinket atyafiságos szeretettel kérjük, sziveskedjenek hátralékaikat beküldeni.

Az Unitárius Nőszövetség tagjainak törzskönyvezése céljából „Belépési Lapokat” küldtünk szét. Kérjük kedves Testvéreinket, legyenek szivesek a kézhez vett lapokat kitölteni, a Nőszövetség címére (V. Koháry u. 4.) visszaküldeni.

Ezuttal kérjük a tagdíjak befizetését is.

Az Unitárius Nőszövetség.

A Perczelné Kozma Flóra Leányegyesület könyvtárt szándékozik berendezni. Kérjük olvasóinkat — akiknek van nélkülözhető olyan könyvük vagy folyóiratuk, pld. Uj dők stb., amit serdülő leányok használhatnak és olvashatnak — sziveskedjenek odaajándékozni leányaink számára. Az adományokat a lelkeszi hivatal címére — V. Koháry-u. 4. sz. alá — kérjük.

A Keresztény magvető 1929. nov.- dec.-i száma a napokban jelent meg. Az értékes szám hozza a Kolozsvárott és Déván elmondott és Dávid Ferencről szóló összes beszédeket és felolvasásokat. A füzet kapható Kolozsvárott, az Unitárius kollégiumban.

Dr. Varga Béla egyházi főjegyző atyánkfia felolvasása Dávid Ferencről külön füzet alakjában is megjelent. Kapható a lelkeszi irodában, V. Koháry-u. 4. szám. Ára 30 fillér.

A Perczelné Kozma Flóra Unitárius Leányegyesület a hónap 2. és 4. negyedik vasárnapján délután fél 4-kor tartja ülését a Tanácsteremben. (V., Koháry-u. 4. l. e.)

A Dávid Ferenc Egyletbe léptek és tagsági díjat fizettek. Rendes tagok: Polgár Lipót 2 pengő, Polgár Lipótné 2 pengő, Józan Miklós 2 pengő, Dr. Barabás József 10 pengő (1930—1934-re), Schey Ernő 2 pengő, Lókodi Sándor Zoltán 2 pengő, Dr. Bognár Dénes 2 pengő, Dr. Szinte János 5 pengő (tagdíj és felülfizetés), Cserey Emilia 2 pengő, Fodor László 2 pengő, Dr. Koncz János 2 pengő, Székely Mózes 2 pengő, Dr. Pákey Lajos 2 pengő, Rédigér Károly 2 pengő, Häntler Ferenc 2 pengő, Pál Ferenc 2 pengő, Özv. Winter Mihályné, Kállay Etelka 2 pengő, Ürmössy Sándor 2 pengő, Baloviclmé Tompa Lili 2 pengő, Kiss Mózes 2 pengő, Biró József 2 pengő, Szabó Sámuel 2 pengő, Özv. Benkő Ákosné 2 pengő, Kiss Irén 2 pengő, Kiss Jolán 2 pengő, Dr. Máhler Sándor 2 pengő, Dr. Tóth György 2 pengő.

Alapító és pártoló tagok: Szende Gyula 5 pengő (pártoló tag), Vitéz Kozma Ferenc 5 pengő (pártoló tag), Benedek Dezső 10 pengő (alapító-tag részlet), Dr. Gyulay Tibor 50 pengő (alapító tag), Simon Mihály Pál 50 pengő (alapító tag) Radicke Harryné 10 pengő (adomány). — A külföldi tagdíjakat köszönettel nyugtázzuk, Az Egylet régi tagjait pedig kérjük, hogy közöljék lakáscímeiket, mert az Egylet tagjainak pontos névsorát csak így állíthatjuk össze. Budapest IX. Rákos u. 3. a D. F. E. *Elnöksége.*

A Dávid Ferenc Egylet február havi felolvasó estélyét febr. 28-án, délután 6 órakor tartja a IX. Rákos u. 3. sz. a. kápolnában. Felolvas Józan Miklós püspök helyettes.

Dr. Mihalovits Lászlóné szül. Jéger Gizi székfővárosi polg. leányiskolai tanárnő atyánkfiát súlyos csapás érte édes atyjának 89. évében történt elhunytával. Isten vigasztalását kérjük gyászoló testvérünk fájdalmára!

A 8-án megtartott Unitárius Bálra a helyszínen a következő felülfizetéseket kaptuk, melyekért ez úton is hálás köszönetünket fejezzük ki:

Csiky Pál	10 P	László János	20 P
Dr. Déssy Ferenc	12 „	Lőrincz Dénes	20 „
Dr. Zsakó Gyula	15 „	Kálmán János	11 „
Székely Mózes	10 „	Özv. Dr. Poltári Kovács	
Madary Sándor	2 „	Lajosné	5 „

A felülfizetések nyugtázását az Unitárius Értesítő további számaiban folytatjuk. *A rendezőség.*